

Meghalt Bulányi György

A piarista szerzetes a XX. századi magyar katolicizmus egyik legnagyobb hatású alakja volt. Az evangéliumi erőszakmentességet hirdető Bokor katolikus bázisközösség alapítóját a pártállam idején rendszeresen zaklatták az állami hatóságok, és elítélte a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia, majd a Hittani Kongregáció vezetőjeként Joseph Ratzinger is. 1997-ben mentette fel a Vatikán.

Június 6-án, élete 92. évében elhunyt Bulányi György piarista szerzetes, a Bokor katolikus bázisközösség [1] alapítója. Az 1919-ben született szerzetes tanár 1945-ben egy, az evangéliumot radikálisan követő kisközösségi hálózatot kezdett szervezni. 1952-es években államellenes szervezkedés címén életfogytiglani börtönre ítélték.

1956-ban kiszabadult. 1958-ban ismét elfogták, a börtönből 1960-ban szabadult végleg. Ezután szállítómunkásként dolgozott. A hetvenes évektől kezdve újító szellemű teológiája és az evangéliumi erőszakmentesség következetes képviselése miatt folyamatosan ki volt téve az állami és az egyházi hatóságok zaklatásának.

A Bokor bázisközösség tagjai az egyházakat felügyelő pártállami hatóság, az Állami Egyházügyi Hivatal felszólítása ellenére sem hagytak fel a katonai szolgálat megtagadásával, és ez, valamint az engedetlenség örös posztja volt az egyházügyi pártfunkcionáriusok szemében. Bulányi mozgalmá mintegy 5000 főre nőtt és egész Európában a zsinati katolicizmus és a keresztény kurázi egyik szimbólumává vált.

A kooperációra nem hajlandó Bulányi páter tanításait 1982-ben a püspöki kar elítélte, eltiltották a nyilvános misézéstől és a Hittani Kongregációhoz fordultak a tanai miatt. Az akkori prefektus, Joseph Ratzinger bíboros (ma XVI. Benedek pápa) 1986-ban felszólította Bulányit, hogy vonja vissza „téves, veszedelmes és kértelmű” tanításait.

Bulányi szerint Ratzinger és a püspöki kar rosszallását 1980-as, Egyházzrend című írásának alap gondolata váltotta ki: „úgy vélem, hogy az egyháznak a jövőben más, a mitől eltérő struktúrára is lehet, mégpedig a bázisközösségek alapján”. Bulányival alá akartak írni egy Ratzinger által összeállított, tizenkét pontos listát. A páter egy tizenharmadik, szövegrésszel kiegészítve - amely szerint az ember „csak a lelkiismeretének tartozik engedelmességgel” - írta alá a dokumentumot, amit viszont a kongregáció prefektusa nem fogadott el.

A kompromisszum bő évtizeddel később, 1997-ben született meg: Bulányi kiegészítése bekerült a dokumentum törzsszövegébe, amelyet így már ő is aláírt. A Magyar Katolikus Püspöki Kar több mint fél évvel később, 1997. szeptember 10-én tájékoztatta a nyilvánosságot Bulányi György rehabilitálásáról.

A Bulányit korlátozó egyházi intézkedések a Bokor közösség honlapján olvasható életrajz [2] szerint azonban nem szűntek meg: a páter még közel tíz évvel később is csak egy városszéki kápolnában misézhetett, istentiszteleteit a plébánia nem hirdette meg. A honlap szerint a magyar állam a rendszerváltozást követően bocsánatot kért Bulányitól, és nyugdíját is rendezték, ugyanakkor a Katolikus Egyház vezetői nem kértek bocsánatot, és életútját az egyházba integrálhatatlannak tekintik.

Az elmúlt években Bulányi páter a piaristák budapesti rendházában élt.

(Forrás: Wikipédia)

Az Irgalom rendje – 2005-ös beszélgetés Bulányi György atyával –

Földi világunk nem tökéletes. Ha azonban jobbító szándékkal a világi igazságtalanságokat tesszük szóvá, akkor onnan kapjuk a pofonokat, amennyiben az egyház vitatható alaptételein igyekszünk változtatni, attól kapunk a fejünkre. Miközben az elmúlt évezredekben egyikük sem valósította meg az emberiség hön áhított felemelkedését, mindkét fél meggyőződéssel állítja, hogy az ő véleménye a szent és sérthetetlen. Legrosszabbul az jár, aki a kettő ötvözéséből egy harmadik utat választ, mert azt két oldalról páholják, ahogyan Bulányi György atyával történt.

Kérem, foglalja össze pár szóval, miért tartóztatták le 1952-ben? Mi volt a bűne?

A magántulajdonra épülő társadalmi rend számára jelentős segítség, ha a vallások azt tanítják, hogy maga a jó Isten akarja, hogy legyenek gazdagok és szegények. Mivel a kommunista rendszer úgy érezte, hogy még a jámbor katolikus nénik rózsafüzért imádkozása is veszélyes reá nézve, hozzálátott az egyház megsemmisítéséhez. A Vatikán pedig ez ellen úgy próbált védekezni, hogy követte útján titkon megüzente, hogy a 'föld alá' kell mennünk, azaz államilag illegális kisközösségeket kell létrehozunk, mert a templomok jövője bizonytalan. Persze az állam sem maradt tétlen. Letartóztatta Mindszenty bíborost, a püspököt, s legalább kétezer papot meghurcolt. Volt, akit agyon is vertek. Magamat, mert elindítottam a kisközösségek építését, a később Bokornak nevezett mozgalmat, csak életfogytiglani börtönre ítélt, bár az ügyész halált kért rám.

Szabadulása után, börtönviselt emberként nehezen boldogult.

1956 után lassan-lassan puhult a diktatúra, s 1961-re amnesztiával szabadultunk, akik '56-ban nem mentünk külföldre. Ezt követően tíz évig a Tempó vállalatnál voltam szállítómunkás. Pu-

ha diktatúra ide puhadiktatúra oda, senki sem mert alkalmazni. Tróger is csak azért lehettem, mert mondtam a munkaügyi miniszternek, hogy ha senki sem alkalmaz, letartóztatnak, mint munkakerülő.

Aztán valami megváltozott, amikor Hruscsov - 80. születésnapja alkalmából köszöntötte XXIII. János pápát: 1964 szeptemberében a Vatikán részleges megállapodást köthetett pártunkkal és kormányunkkal. Aki e dátumig a papok közt jó gyerek volt a Vatikán szemében, abból lett a rossz. Aki eddig jó gyerek volt, abból lesz a rossz, aki eddig hősnek számított, az lett az engedetlen. Felvirradt azoknak, akik eddig is próbálkoztak megértőnek lenni a hatalom iránt. Lassan-lassan kiheverve az elmúlt évtized megröböltatásait belekezdtem Jézus szavainak-tanításának tüzetes vizsgálatába. Meg akartam tudni, hogy kinek a katonája vagyok is én. Egy hét évig tartó munka eredményeként teljes bizonyosságra jutottam: értem, hogy mit akart Jézus. S ennek nyomán az is világosság lett előttem, hogy az elmúlt kétezer esztendő alatt elmentünk a jézusi szándékok mellett. Sikerült rávilágítanom az egész jézusi gondolatvilág tengelyére, amit hat vas-tag számszámot foglaltam össze. Csak 1990-ben tudtam kiadni *Keressétek az Isten országát!* címmel. Addig áldozatos gépelők munkája folytán másolatban terjedtek. Azt hiszem forgott az országban 100-150 sorozat belőle.

Az egyház aligha azt várta Öntől, hogy új ötletekkel álljon elő.

Amíg Mindszenty József hercegprímás élt, az egyházi hatóságok csak finoman hozták tudomásomra (nem alkalmaztak, fordításból éltem, miután otthagytam a Tempo vállalatot), hogy nem keltek nekik. A hercegprímás halála után a pápa Lékai Lászlót, ezt az AVO-tól megnyomorított szerencsétlen embert beültette az esztergomi érseki székre, és élesre fordult egyházi helyzetünk. Kezembe került Bai Lászlónak, az Állami Egyházügyi Hivatal Katolikus Osztálya főigazgatójának 1976. szeptemberi keltű levele, amelyben megmagyarázza Lékainak: Bulányi nem annyira a Párt, mint inkább az egyház ellensége, s részletesen elmondja neki, hogy miként kell eljárnia lényegében az egész földalatti egyházzal, a kisközösségekkel. Nehéz dolga volt velünk szegény Lékainak, hiszen mindenki tudta és ő is, hogy az egyházért dolgoztunk és kockázatokat is vállaltunk érte. Végül is mi magunk segítettünk Lékainak azzal, hogy fiataljaink elkezdtek visszaadni katonakönyvüket. Ennek oka pedig az volt, hogy előbb-utóbb a közösségeinkbe járók számára teljesen nyilvánvaló lett a jézusi ellenségszeretet, a senkit semmi körülmények között nem bántás parancsa. A katonai eskü pedig éppen az ellenség megsemmisítésére hívja fel a mundért magukra öltők figyelmét. Mivel tömeges mértékben erre a katolikus egyházban még nem volt példa, Miklós Imre ijedtében megígérte a Szentek utazó nagykövetének, hogy minden kisközösségi munkára áldását adja, ha ezt a mozgalmat abba hagyjuk. Mi persze nem hagytuk abba, mire a hatalom fiainkat három év börtönre ítélt, a püspöki kar pedig a papjainkat büntette meg, mint fölbujtókat. Ennek során kerülhettem Lékai inkvizíciója elé 1982-ben - a tárgyalás jegyzője Erdő Péter, a jelenlegi bíboros volt -, ahol azzal vádoltak, hogy nem az Egyház előírásai szerint tanítok. Addig is, amíg ügyemben Róma kimondta a végső szót, megtiltották számomra a nyilvános papi működést.

Ez a végső szó Ratzinger bíborostól érkezett.

Róma öt évig foglalkozott ügyemmel (húzta, halasztotta a döntést), míg aztán 1987-ben helyben hagyta a magyar püspöki kar döntését. Noha a rendszerváltás után az Antal kormány azonnal bocsánatot kért, rendezte a nyugdíjamat, az egyházam szemében továbbra is 'lábadó ellenség' maradtam. Aranymisémet is csak a volt pártfőiskolán mondhattam, mert templomba csupán jámbor katolikusként mehettem be, miséző papként nem. 1996-ban aztán levelet írtam a Vatikán Hittani Kongregációjára vezetőjének, a katolikus egyház második emberének, Ratzinger bíborosnak: az én hazámban 15 év után az apagyilkosnak is megbocsátanak. Hatott a levél: majd ő maga szól a magyar püspököknek - üzenete a piarista generálison keresztül így is lett. A püspöki kar meg fél évig gyötrődött, hogy mit tegyen velem? Végül azt talált ki - aligha a Vatikán megkérdése nélkül - hogy a korlátozó intézkedéseket megszüntetheti nyugodtan, hiszen nincs templomom, s az a plébános hív meg, amelyik akar. Amivel persze rossz pontot szerez be magának püspökénél.

Ebben az a legszomorúbb, hogy olyan főpásztorok ítélték meg Önt felett, akik annak a kommunista rendszernek a békepapjai voltak, akik Mindszenty becsületének visszaállítása helyett Kádárral kötöttek egyezséget. Ennek ismeretében álságosnak tűnik a Vatikán politikája.

A történelem az erőviszonyok megjelenési formája. Még Jézus előtt történt, hogy Mózes feltartott kézzel imádkozott Istenéhez, a hadvezér Józsué pedig ezzel az isteni segítséggel tudta levérni a filiszteusokat. Jézus a történelem eme vonulatát akarta megtörni; azt, hogy a többet birtokolni akarásunknak Isten legyen az igazolója. Az első századokban a keresztények ebből fel is fogtak valamit és még csak egy tömjénsemet sem ejtettek a császári istenségének oltárára. Oroszlánok elé az istentelennel! - hangzott az ítélet. Aztán a 4. század elején Konstantin rájött, hogy jönnek ám a barbárok és az újplatonikusokra, a misztérium vallásokra, a gnosztikusokra nem igen számíthatott. A társadalomban csupán egyetlen szilárd erő létezett, éppen az, amelyet az állam által istentelennel tartott keresztények képviseltek. A keresztények pedig örömmel összecapták kezüket: a császár végre a barátunk lesz! S ezzel létrejött a trón és oltár ugyanazon szövetsége, amit Mózes és Józsué történeténél már említettem. Ezen

gondolkodás értelmében Nagy Károlyt császárrá koronázza a pápa, az egyház pedig teljes működési szabadságot kap. Nagy Károly 18 csatában leverheti a lázadó szász törzseket, három évszázaddal később hasonló megfontolásból Szent István egyik unokatestvérét, Koppányt felnégyelteti, a másikat Vazult megvakíttatja és ezzel nálunk is megvalósul, immár keresztény alapon, a trón és oltár szövetsége a korábbi a fejedelem és a táltos közötti szövetség nyomába. Ennek keresztény változata nálunk már ezer éve

egyfolytában tart, csupán húsz esztendőig, 1945-1964-ig, Mindszenty alatt szünetel. 1964-ben ismét helyre áll az ezer éves rend, a trón és oltár szövetsége, amelynek fenntartása értelmében az egyháznak azt kell mondania, hogy milyen szép is a katonáélet, és mennyire rendjén való, hogy vannak gazdagok, főleg ha a papok is a gazdagok közé tartozhatnak. És ez nem azért volt, mert a Vatikán vagy a magyar püspöki kar csúnya. Egyszerűen ezt kívánja meg a trón és oltár szövetségének teljesen jézustalan eszme-rendszerre. Kemény milliárdokat tejel ebből az egyházból, mert abból él az egyik, hogy én támogatom őt, a másik meg abból, hogy ő támogat engem.

Van-e lehetőség kitérni ebből az ördögi körből?

Ez a szent kísérlet. Ezt csinálta Jézus, ezt Szent Ferenc, ezt próbálja a Bokor is. Jézust hamar elintézte saját vallásának főpapja. Ferenc tanítványait is hamar beleszoktatta a megszokott történelmi rendbe az idő... már pár évvel Szent Ferenc halála után gyilkosságok árán is. A Bokornak is van két vértanúja és számtalan börtönt viselt hitvallója, s az elmúlt félszázadban alul érvényesülésre ítélt embere. A Bokorral szemben az egyházi vezetés azért tehetetlen, mert laikus mozgalom vagyunk. A mi vezetőink nagymamák és, nagypapák. Be sem vagyunk jegyezve. Magamnak van vagy 10 közösségem. Eljárak közéjük, ahogy 87 évemben erőm engedi. És írok, írok...

Mennyire lehetett igaza János Pál pápának, amikor zsidó-kereszténynek nevezte a római katolikusokat? Tímár György, zsidó származású ügyvéd is azt írta, hogy, aki szégyelli a zsidóságát, az keresztelkedjen ki.

Azt a katolikus lehet így nevezni, akit felnőtt korában keresztelt meg. A kikeresztelkedett zsidóból lesz a zsidó keresztény, ahogyan a magyarból a magyar, a tótból a tót keresztény. Ha a pápa ezt mondta, akkor arra gondolhatott, hogy Jézus Krisztus zsidó volt, akárcsak 12 tanítványa is. 92-ben Jamniában a zsidók kiközösítették maguk közül a názáretieknek nevezett keresztényeket. De ettől még vallhatták magukat zsidóknak. A keresztények ma is a magukénak vallják a zsidóság szent könyveit. A zsidók egy szektája vagyunk.

A katolikus egyház papjai között zsidó származásúak is vannak, erről azonban még szólni sem szabad antiszemita megbélyegzés nélkül

150 esztendő óta a zsidóságot nosztrifikáltuk, ezt követően a minden pénzt elkártyázó dzsentri ügy oldotta meg anyagi helyzetét, hogy zsidónót vett feleségül. A Habsburg időkben hasonló szempontok alapján a magyar főket vetek feleségül. A pesti piarista gimnáziumban osztálytársaim közül 40% kikeresztelkedett zsidó ősöktől származott, de ezzel akkoriban nem foglalkozott senki, a legjobb barátságban voltunk egymással. Itt jegyzem meg, hogy azt sem szabad mondani, hogy oláh, és tót, de ezzel nem törődöm, hiszen az anyanyelvemen beszélek. A némettől nem kérem, hogy a die Magyaren elnevezést használja die Ungarn helyett.

Hogyan vélekedik a kiválasztott nép fogalmáról? Nem arról a mesterséges történelemalkításról van-e szó, ahogy a sumér Gilgames eposz részleteit is áttemelték az Öszvétségbe?

Mindenki higgye a maga crédóját, de vegye tudomásul, hogy neki is csak egy dénár jár. Anyám hét gyermeke közül egyik sem volt kiválasztott, mert egy ember, az egy ember - ez a jézusi üzenet lényege. Higgyen mindenki olyan mennyországban, melyet a vallása tanít neki. A Biblia abban a környezetben született, amelynek szemlélete szerint a zsidóság Isten választott népe, a kereszténység pedig ezt vette át. Ha Szent István királyunk nem öleti meg a táltosainkat, akkor nekünk is megmaradt volna saját, ősi katolikus hitvilágunk és akkor biztosan mi vagyunk Isten választott népe. Minden vallás eredendő bűne az önközpontúság, azaz, hogy Isten neki nyilatkozott meg és senki másnak.

A vallási önközpontúság nélküli Bokor-közösség túlélte a kommunista önkényuralmat és az egyházi kiátkozást. Ennek fenntartása lenne az Ön üzenete a jövő nemzedéke számára?

Jelenleg az emberiségnek csupán 15%-a él jobban nálunk, s a tőkés szemlélet, a többletbirtoklás azt mondatja velünk, hogy ne legyen nálunk senki gazdagabb! Pedig el lehetne indulni egy jézusi rend, az osztozás rendje felé. És, hogy ez ne csak elmélet legyen, mondok egy egyszerű lehetőséget. Moldovában a 300 ezer katolikusból 60 ezer meg nem felejtette el anyanyelvét. Böjte Csaba és Hegyeli Attila a csángó földi magyar iskolahálózat megteremtésén dolgozik. Ha mindenki csak egy krajcárt tenne le az asztalra, akkor is meg lehetne oldani, hogy legyen magyar nyelvű oktatásuk, megvehessék a szükséges felteket, melyre majd felhúzzák az épületet. Azt üzenem, hogy kezdjük el a többet birtokolni akarás helyét az osztozás, az irgalom rendjét.

Szakács Gábor
2005. január 18.
Forrás: Nemzeti Hírháló